

NOTAT

Til.: Hordaland Fylkeskommune, Fylkesutvalet
Fra: Ståle Eeg Nielsen
Kopi: Fylkesutvalets medlemmer

Bergen, 25.04.2018,
Ståle Eeg Nielsen
Org.nr.914 817 188
stale.eeg@gmail.com

God dag,

Jeg er tillitsmann i Bergen Høyre og har siden 1977 besittet to «partoutkort» i Grieghallen – med Bergen Filharmoniske Orkester.

Jeg tillater meg å sende noen få kommentarer til forslaget fra «Ekspertutvalget» for Regionreformen som i tillegg til mye annet foreslår overføring av budsjettansvaret for Bergen Filharmoniske Orkester og Den Nationale Scene fra Statsbudsjettet til Fylkesbudsjettet (Regionbudsjettet).

Det er dette det er tale om – intet annet.

La meg gå gjennom noen få punkt i saken:

1. OVERSIKT OVER DAGENS NASJONALE MUSIKK- OG KULTURINSTITUSJONER».

På side 118 i ekspertutvalgets innstilling fremgår listen over «nasjonale musikk og kulturinstitusjoner»:

Tabell 15.1 Fordelingen av post 70 Nasjonale institusjoner

	(i 1 000 kr)	
	Bevilget 2017	Vedtatt 2018
Dansens Hus	43 800	42 125
Den Nationale Scene	119 500	122 100
Den Norske Opera & Ballett	611 400	624 700
Det Norske Teatret	171 800	175 470
Musikkselskapet Harmonien	131 800	134 640
Nationaltheatret	194 900	199 050
Oslo-Filharmonien	160 800	164 280
<i>Sum</i>	<i>1 434 000</i>	<i>1 462 365</i>

Disse institusjoner er alle kjent for meg, med unntak av «Dansens Hus» som jeg aldri har hørt om. På nettsiden til «Dansens Hus» står følgende:

«I 2008 var endelig en lang kamp ført av enkeltpersoner og organisasjoner sluttført: Dansens Hus åpnet. Et flunkende nytt, funksjonelt og vakkert teaterhus sto nå til rådighet for dans i Norge. Dermed var en viktig milepæl for synliggjøring, aksept og anerkjennelse av dansekunsten nådd.»

Under fakta informasjon på ensembles nettside står videre:

«Norges nasjonale scene for samtidsdans».

Formentlig finnes ingen annen begrunnelse for tituleringen enn at ensemblet er etablert i Oslo og følgelig er av «nasjonal betydning».

Ekspertutvalget foretar så en deklassifisering av Bergen Filharmoniske Orkester og Den Nationale Scene fra institusjoner av nasjonal betydning til institusjoner av begrenset – regional betydning.

Utvalget vil mao. ikke ha kulturinstitusjoner av «nasjonal betydning» andre steder enn i Oslo.

Det samme mener Bergen kommune i innstillingen til Bystyrets behandling av saken iden 25.ds.:

«Ekspertutvalget foreslår at helstatlig finansiering av kulturinstitusjonene skal forbeholdes institusjoner lagt til Oslo. Dersom en skal ha en ordning med statlige kulturinstitusjoner, mener Bergen kommune det må være like legitimt at disse er lokalisert i andre norske storbyer som Oslo».

2. FORVALTNING OG ØKONOMI.

Kjernen i regionreformen er overføring fra stat til fylke av forvaltningsansvaret for en rekke oppgaver innenfor ulike forvaltningssektorer.

De nasjonale kulturinstitusjonene Bergen Filharmoniske Orkester og Den Nationale Scene har imidlertid full autonomi mht. utøvelse av sin kunstneriske virksomhet ansvaret for den organisasjon som er nødvendig for utøving av denne virksomhet.

Regionforvaltningen, administrasjon og politikere, verken kan eller skal «blande seg inn» i hvorledes disse institusjoner organiserer og driver sin kulturelle virksomhet.

Tilbake står en med det faktum som også beskrives i ekspertutvalgets forslag :

«Finansieringsansvaret for Den Nationale Scene og Musikkelskapet Harmonien overføres til fylkeskommunen». (min utheving).

Dette betyr at Hordaland fylkeskommune inviteres til, sammen med Sogn og Fjordane fylkeskommune, å overta en årlig utgiftspost på godt over en kvart milliard kroner – utgifter som i dag dekkes over Statsbudsjettet.

3. NÆRMERE OM UTVALGETS (MANGLENDE) BEGRUNNELSE FOR FORSLAGET.

Av tabellen inntatt ovenfor følger at samtlige institusjoner som er etablert i Oslo opprettholder sin status som «nasjonal institusjon» og vil fortsatt bli finansiert over Statsbudsjettet, mao. oss alle, dette med unntak av de to institusjonene i Bergen.

Dette inkluderer som sagt «Dansens Hus» som grunnet sin lokalisering i Oslo er å betrakte som «nasjonal».

(Jeg trodde at «Carte Blanche, The Norwegian Company of contemporary dance» - lokalisert i Bergen, innehadde denne «nasjonale rollen»)

Noen begrunnelse utover ut over at de nevnte institusjoner er lokalisert i Oslo, er ikke gitt i utvalgets innstilling.

Den 9.februar i år presiserte imidlertid utvalgslederen flere ganger til NRK (Dagsnytt 18) at institusjonene med et «...**nedslagsfelt utover den region institusjonen befinner seg i har et «nasjonalt ansvar» og følgelig bør finansieres direkte av staten.**»

For Bergen Filharmoniske Orkester må dette formentlig bety at Oslo Filharmoniske har et «nasjonalt eller internasjonalt nedslagsfelt» som Bergen Filharmoniske orkester ikke har.

Men dette har ikke utvalget gått nærmere inn på. Det skjønner jeg godt.

(Dagbladets Espen Selvik gir den 20.12.17 Bergen Filharmoniske orkester som eneste norske orkester terningkast seks for sin kunstneriske aktivitet i 2017, særlig utenlands. Men også Oslo filharmoniske er også et orkester i europeisk topp klasse, og det der derfor ingen grunn til å skille disse på kunstnerisk grunnlag.)

Derfor må man se på de øvrige deler av orkestrenes aktivitet; hvorvidt disse har et «nedslagsfelt» ut over regionen.

Jeg nevner følgende parametere:

- Antall konserter i Norge avholdt i løpet av et normal år
- Antall reisekilometer i Norge i løpet av et normal år
- Antall konserter utenlands i løpet av et normal år
- Antall reisedager i utlandet i løpet av et normal år
- Antall innspillinger (Plater/CD'er) utgitt i løpet av et normal år

Svaret vil en finne ved gjennomgang av de to orkestres årsberetninger.

Når jeg konkluderer med at det ikke finnes grunnlag for å hevde at Oslo Filharmonien «skiller seg ut» hva gjelder «nedslagsfelt ut over regionen», vil den observante leser skjønne hva svaret på gjennomgang av nevnte parametere gir. Svaret er snarere det motsatte.

Dessuten; Bergen Filharmoniske orkester er en pioner innen «live streaming» av sine konserter og også samarbeid med utenlandske kanaler. Festspillene i Bergen, Scandinavias største musikk- og kulturfestival har Bergen Filharmoniske Orkester og Den Nationale Scene som «bærebjelker» i programmet.

Jeg antar at Scandinavia ikke kan rubriseres som en «lokal region».

Tilbake står vi med følgende:

- Utvalgets leder sin «begrunnelse» gitt i NRK den 9.februar fremstår ikke som noe annet enn et postulat.
- Det er hovedstadslokaliseringen som er den reelle begrunnelse for at institusjonen Oslo Filharmoniske opprettholder sin «nasjonale status».

I St.melding nr. 61 (1991-92) som ligger til grunn for dagens ordning fremgår følgende på side 185:

«Når det gjelder fremtidig organisering av orkestrene, tenker departementet seg Filharmonisk Selskaps Orkester i Oslo og Musikkelskabet Harmonien i Bergen som nasjonale institusjoner. I kraft av sine tradisjoner og betydelige kunstneriske innsats får disse institusjonene et særlig ansvar for å forvalte og formidle den musikalske nasjonale kulturarven og også å presentere samtidsmusikken». (min understrekning)

Utviklingen siden 1992 vil dokumentere at det i dag – i 2018 i enda mindre grad er grunnlag for å avvike fra den konklusjon som ble truffet den gang.

4. KONKLUSJONER

Det finnes ikke dekning for påstanden om at de to institusjonene i Bergen ikke «lenger» har karakter av «nasjonal betydning». Den Nationale Scene kan sikkert snakke for seg. Hva Bergen Filharmoniske angår kan jeg belegge at påstanden er totalt feil og savner enhver saklig begrunnelse.

Overtakelse av «ansvaret» for de to nasjonale institusjoner Bergen Filharmoniske Orkester og Den Nationale Scene medfører for alle praktiske formål intet annet enn en overtakelse av et budsjett ansvar på **årlig >NOK 250 millioner**. (Hvis «løsningen» på finansieringen er fremtidige forhandlinger om overføring av «øremerkede midler» - hva er da poenget nedklassifiseringen?)

(Det hele «ligner litt» på fylkenes overtakelse av ansvaret for nedklassifiserte riksveger – ikke noen særlig suksess for fylkene skulle jeg tro.)

Betydningen av at det også utenfor Oslo finnes «nasjonale kulturinstitusjoner» kan ikke overvurderes.

Dette gjelder så vel i forhold til den «synergi» som ligger i dette regionalt, som i forhold til den betydning det har for «marketing» internasjonalt hvor særlig Bergen Filharmoniske orkester med sitt utenlands engasjement setter Norge på det internasjonale musikk-kartet.

At orkesteret er ett av verdens eldste og også har vært ledet av Norges største musikkprofil, Edvard Grieg, er også moment som synes neglisjert i ekspertutvalgets (manglende) begrunnelser.

Den Nationale Scene inngår som èn av Norges tre «nasjonale» teatre, hvor Nationaltheatret og Det Norske Teater er de to andre. Det finnes historiske grunner for denne «rangering» - som det ikke er grunnlag for å endre på.

Skal det foretas noen endringer må i så fall logikken være at Oslo Filharmoniske, Nasjonalteatret og de øvrige statlige institusjonene blir overført til Region Viken. Da kan hende at utvalgslederens argumentasjon i NRK 9.februar i år «vil henge sammen.»

Men fornuftig vil det ikke være. Ansvaret er felles for alle og hører derfor hjemme i statsbudsjettet – som nå.

Bergen, 25.04.12

Ståle Eeg Nielsen
Spesialrådgiver Plan- og arealutvikling
M +47 92261296
stale.eeg@gmail.com